

Ese de dóne ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Prețiulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Corospundintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contien cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Prețiulu publicatiuniloru se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALA.

Nr. 1542. Pres.

Comisiunea sinodala, ce are a se intruni la Temisiór'a spre a intrá in desbateri asupr'a locului si modului de administratiune a fondurilor comune, conformu dorintí descoperite din partea unoru membrii comisiunali va avé a se intruni la locul destinatu in Temisiór'a nu in $\frac{12}{24}$ precum se avisase de aici sub 2. Novembre a. c. Nr. 1430. Pres. ci Dumineca in $\frac{1}{21}$. Decembre a. c. in órele nainte de médiadi. Cea ce in contielegere cu Preasanti'a Sa Domnulu episcopu diecesanu alu Caransebesiului, respectiviloru se face cunoscutu.

Aradu, 26 Noembre, 1873.

Vicariulu episcopescu dela Consistoriulu eparchialu din Aradu.

Mironu Romanulu,
Arhimandritu.

PARTE NEOFICIALA.

Érasi a dou'a alegere a preotiloru.

(*respunsu la „Resunetulu“ dlui D. Pop'a, din nr. 58. alu „Luminei.“*)

In numerulu 55 alu acestui organu, am tractatu despre stramutarea preotiloru dela o parochia la alt'a, séu cum am numit'o in limbagiulu constitutionalu, despre a dou'a alegere a preotiloru.

Cestiunea fiindu purá canonica, in resolvirea ei m'am folositu numai de canóne. Fí-voiu datu eu canóneloru intielesulu loru genuinu, ori ba, publiculu cetitoriu a fostu si este in dreptu a de judecá. N'am avutu, nici ámu, pretenti'a de omu iscusitu, cu atátu mai pucinu de infalibilu; totusi, mi se pare, cestiunea n'a remasu togmai fora efectu. Chiar déca in meritulu ei n'asi fí ajunsu unu resultatu positivu, inca am castigatu ceva: am datu oca siune clerului nostru a se ocupá de dens'a, ca parte indreptatita, si a deliberá asupra ei, dupa cum pretinde santiani'a canóneloru.

M'am bucuratu fórté, candu am aflu de „Resunetulu“ dlui D. Pop'a, crediendu a fí lamuritu in câtva, cestiunea cea atátu de gingasia si noua; insa directiunea ce a luat'o nu duce togmai la scopu; pentru aceea am crediutu de necesariu, a cercá de nou, déca: este concesu preotiloru a se mutá dela parochiele loru la altele?

Inainte de ce asi vení ad rem, voiu se facu pucine observari la articulu dlui Pop'a.

Dsa afirma, cá usulu canóneloru apostolesci a duratu numai in seclulu alu treilea. Acestu asertu taie aduncu in valórea si autoritatea canóneloru apostolesci, care

nainte de secolulu alu treilea nici s'au potutu ridicá la recunoscintia generala, ma in unele párti abia in seclulu V a ajunsu la cunoscintia.

Mai éronata este parerea, cumca „principiulu, care intr'unu soboru, nu se poté redicá la valóre de „dogma“ ori „canonu“ in urmatoriulu soboru se redicá fia fostu de ori ce natura, pentrucá in prass'a sobóreloru nu-i aflámu basa, fiindú mai dedati a crede cá, canónele se sanctionau numai decátu in sinodulu, care le si aducé, urmandu de sine promulgarea loru in tóte provinciile bisericesci reprezentate in sinodu.

Canónele apostolesci sunt oglind'a fidela a disciplinei bisericesci din timpii apostoliloru, de aceea mai multe sínóde in lucrarile loru au si purcesu pe urm'a acelor canóne. Insa intielesulu can. 15 nu este, care lu-dá dlu Pop'a, ci acel'a, care eu l'am datu. Candu cinev'a de fric'a góneloru parasese parochi'a sa, nu face stramutare volnica, deci nu póte cadé sub reprehensiunea canonului apostolescu si niceeanu. Acést'a se vede apriatu din can. 18 dela Trull'a, in care aflámu: *Clericiloru celoru ce din ans'a persecutiunei barbare, séu din caus'a ori carei intemplari au emigratu, dupa ce a incetatu persecutiunea séu alta intemplare, pentru care au emigratu, li demandámu, ca érase sé se reintórca la bisericile loru.* Asi adara „Ioanu Tunsu“ din Transilvani'a ca sa scape de persecutiune, érá silitu a trece la alta parochia in Banatu, cea ce n'a facut'o cu volnici'a, pentrucá canonulu nu poftesce dela cineva mórtea, potendu-o evitá, fora vatemarea credintiei crestinesci; insa densulu in intielesulu canonului citatu, dupa incetarea persecutiunei, trebuiá a se reintórce la parochi'a s'a din Ardél, pe care sa hirotonitu.

Intru adevéru, istori'a inca ni póte infacisiá date de pe terenulu administratiunei bisericesci; totusi in cestiuni canonice ea nu póte inlocuí dreptulu canonicu, cu atátu mai pucinu dovedile istorice potu inlocuí pre cele canonice. — Desi la §-lu 223 din Istori'a bisericesca alui Siagun'a, se dice cá, in sinodulu dela Antiochi'a, localu alu cincilea „s'a asiediatu modulu trecerei dela o parochia la alta“, nu trebie intielésa stramutarea din cestiune, ci trecerea din o eparchia la alt'a; adeca trecerea de sub jurisdictiunea unui episcopu sub jurisdictiunea altui'a. Si pana astadi inca se póte observá in biserica nóra, cá clericului, fia ca directu se preotiésca in alta eparchia, ori ca acolo se studieze si teologi'a, i trebuescu nésmititu scrisori recomandátorie si pacinice dela episcopulu seu canonicu, fora de cari elu nu póte fí primitu de altu episcopu dupa can. 7 dela Antiochi'a: *Nime din straini fora scrisori pacinice se nu se primésca.* In acest'a se cuprinde apoi modulu trecerei intielesu de Sagun'a in Istori'a sa; dar' intre canónele sinodului antiochiannu, unu singuru canonu macar n'am aflu, care se permita stramutarea preotiloru, din contra in can. 3 am aflu analogi'a cea mai perfectá cu can. 15 apost. si 15 niceeanu.

Daca santele canóne statorescu astfelu raportulu dintre parocu si parochia, episcopu si eparchia: in timpulu acest'a, candu interesele particulari ducu unu óresicare rolu, n'avemu ce ne mirá, vedindule alterate chiar de preoti, cari altcum, dupa pusetiunea loru sunt chiamati togmai a le aperá si aplicá cu rigóre, mai alesu unde abusus si disordinea incepe a se incuibá. Mutárele preotiloru dupa placu, a deschisu usi'a la feliuri da inconveniente, formate de unu precedente reu pe cont'a libertatii bisericesci; ele nu numai inpedeca cursulu liberu alu aspirantiloru la preotia, ci demulterioru producu si frecárele cele mai mari intre alegatori. Acésta impregiurare mi-a fostu de ajunsu, ca se pasiescu in publicu cu cestiunea stramutarei preotiloru dela parochia la parochia, basandumi lucrarea pe mai multe canóne, si mai alesu pe canónulu 6 dela Calcedonu: *Nime se nu se hirotonésca absolutu nici Presbiteru nici Diaconu, nici altu órecine din tagm'a preotiésca, déca celu ce se hirotonesce nu se va numí deosebi pentru biseri'a vreunei cetati, ori vre unui satu, ori martiriu ori monastiri*. In comentariulu acestui canonu se dice: „Vrendu sinodulu acest'a cu lesnire a oprí mutarile celoru santiti cu hirotonie ce se facu din locu in locu afora de canóne“: etc. ¹⁾

Daca ar fi permisa stramutarea dela o parochia la alt'a, n'asi pricepe canónulu citatu dela Calcedonu si eflusu din acel'a, n'asi pricepe insemnatatea singeliei preotiesci, fora de care preotulu nu i-ar fi iertatu se functioneze, pentrucá numai aceea justifica terenulu canonicu, in care densulu póte functioná si peste care nu póte trece.

Nu fora temeiu dara se oprescu in canóne mutarile preotiloru.

Clericulu prin hirotonirea de preotu, intra in legatura cu parochianii sei, in legatur'a darului, ce se dá lui prin rugatiunea archiereésca: dumnediesculu daru prohirisesce pe presbiterulu (N.) alu bisericei (N.) scl. „care lucru se vede, cá pelanga celelalte, si acest'a este intaritoriu alu hirotoniei.“²⁾

Din cele dise pana aci invederéza, cá preotulu prin hirotonire investese poterea jurisdictionala, *poterea de a legá si a deslegá*, numai in anumita parochia si episcopulu numai in anumita eparchia ³⁾; ér pre episcopulu „ce a luatú doue eparchii de a dou'a nunta ilu numimu“⁴⁾. Cu câtu mai alesu potemu numí de a dou'a nunta pre preotii, cari au luatú doue parochii.

Hirotoni'a, precum vediurámu, are unu caracteru simulu nuntii. Firea ei este atare, incátu nu suferé ca preotulu se pasiésca in legatura cu a dou'a biserica, precum firea preotiei nu iérta preotulu a dou'a nunta; pentru aceea cu dreptu se dice in tilculu can. 14 din Pidalionu: „candu se face mutare, este afora de cuventu si afora de lege“. — Ér ca preotulu se póta functiuná legalminte la o adou'a biserica, ar trebui rehirotonitu, in sa rehirotoniele precum rebotezarile, sunt oprite in canóne cu depunerea si a celui rehirotonitu si a episcopului, ce l'a rehirotonitu.

Parerea mea in privinti'a mutarei preotiloru, e motivata si prin cuvintele nemuritoriulu metropolitu Siagun'a, care la §-lu 165. din Compediulu de dreptu canonicu, probandu prin canóne incompatibilitatea mutarei Episcopiloru la alte Eparchii, dice cá, prin acele canóne ⁵⁾ „se oprescu si preotii si diaconii, a nu se, potea stramutá dela locurile loru, spre care sunt hirotoniti, la alte parochii séu diaconii“.

¹⁾ Vedi Pidalionulu.

²⁾ Coment: can. 6. IV. in Pidalionu.

³⁾ Pidalionu pag. 15. Not. 2.

⁴⁾ Acésta restringere nu se refere la darulu preotiei, carelo este egalu la toti preotii, ci simplu numai la administrare.

⁵⁾ Can. 1. si 2 dela Sardi'a, la care si eu am facutu provocáre in Nr. 56

In fine abstragendu dela canóne eu nu tienu nici de demnu nici de cuviintiosu statulu preotiescu muta rile ce de presinte sunt la ordine; ma le aflu chiar periculóse pentru liniscea interna a bisericei. Preotulu in poterea misiunei sale trebuie se fia modelulu abnegarei si alu modestiei cautandu mai pre sus de tóte binele bisericei, la care s'a angagiatu a conlucrá din propri'a convictiune. Nu ar trebui urma-tu dara unu obicei atátu de reu, care se contrariiaza cu principiulu evangelicu: *mergandu invetiati tóte nemurile*. Preotii nostri prin mutarile loru se paru a alterá acestu principiu santu. Ei denéga invetiatur'a dumnediesca chiar neamului carui'a si densii apartienu, denéga invetiatur'a loru credintiosiloru nostri cu pucine midilóce materia le, aducendu astfelu urmarile cele mai funeste in biseri'a ortodosa, *decadintia morala si proselitismulu bisericescu*. Cine nu vede cá, contrarii ortodossiei, vor se aiba oca-siunea binevenita ca se intre in staululu turmei parasite de pastoriu? Ierarchi'a va fi cu priveghiare totudeuna, si nu va suferi ca preotii spre detrimentulu poporului credintiosu se-si plinésca postele loru prea esagerate. *Fiti inticlepti ca sierpii!*

Vincentiu Mangra.

Adnese la instructiunea consistoriala pent ru in-spectorii cercuali, *)

din 15. nov. 1873. Nr. 1477|347. scl.

A.

Cerculariulu ministrului de cultu si de invetiamentu, cu datulu 10. decembre 1872. Nr. 32,488, trimisu tuturoru jurisdictioniloru (comitatelor, orasielor scl.)

De la introducerea articulu de lege 38. din 1868., ministeriulu, ce sta sub conducerea mea, s'a nisuitu din resputeri a delaturá tóte greutatile ce inpedeca invetiamentulu popularu, si totodata a facutu tóte dispusetiunile legali pentru essecutarea acestei legi. Straduintiele, purcese. din acésta lege, au degiá in-ca acum, rezultate visibile, totusi acésta afacere este de prezentu numai in stadiulu primu alu desvoltarii sale; in calea desvoltarii sale i stau si acum'a pedeci, cari precum se pare, numai prin rigurós'a aplicare a dispusetiuniloru legii se vor puté postrece.

Diet'a a voitu se spriginésca acésta lege si cu ajutoriulu altoru logi; asia puntulu f) din §. 22. alu articulu de lege 18. din 1871. ordinéza: cumca comun'a este indetorata a se ingrighi de scolile sale si de alte asemene institute; totu asia §§. 40. 42. c), 44. 70. si 87. d.) din articulu de lege 8. de la 1872. (legea de industria) prin regularea invetiamentulu pentru invetiacei de industrii, vine intr'ajutoriulu legii de invetiamentu, cari ordinatiuni tóte dovedescu, cumca legelatiunea nu numai este petrunsa de importanti'a causei, ci se si straduesce se asecuré legii resultatú si efectu.

Organele, ce sunt anumite pentru innaintarea invetiamentulu, precum sunt, pentru scolile confesionali: autoritatile locali si superióre ale comunitatiloru confesionali; pentru scolile comunali: scaunele scolare, senatele de scola comitatense, inspectorii cercuali de scóle, — in celea mai multe casuri, numai asia potú castigá validitate numiteloru dispusetiuni ale legii, daca acelea organe recurva la spriginulu oficiale alu jurisdictioniloru in casu candu obsérva leneviri si renitintia intru essecutarea numiteloru dispusetiuni.

Organele legali, anumite mai sus, caror'a li s'a incredintiatu regularea invetiamentulu popularu, de la aducerea legii de invetiamentu pana astadi au recursu a dese ori la jurisdictioni pentru spriginulu necessariu, dar au trebuitu se se convinga cu durere cumca la acésta recercare, nu tóte jurisdictionile si-au implinitu detorinti'a loru, séu celu putienu n'au implinit'o cu necesaria rapediune, puntualitate si rigóre de lege.

Dupa ce acum jurisdictionile, conformu articulu de lege 42. din 1870. sunt ordinate si organizate cu totul de nou; si dupa ce, conformu articulu de lege 18. din 1871. s'a inceputu prin comune o viétia nóua, socotu a fi la timpu ca se indreptu atentiunea jurisdictioniloru si tóta energi'a loru la aceea, ca densele se traga in cerculu loru de activitate si intre agendele loru

*) A se vedé nrulu procedinto

essecutarea legii de invetiamentu 38. din 1868. si a legii de industria 8. din 1872. si totodata jurisdictiunile nu numai se indruma organelor lor essecutive, ca delocu se dee mana de ajutoriu la cercarea organelor legali anumite pentru efortuarea legii de invetiamentu, ci anca jurisdictiunile se demande ca organele sale, candu ocaionalminte cercetéza comun'a, se-si estinda atentiunea si asupr'a starii scólei si asupr'a umblarii prunciloru la scóla, se le constringa pre antistiele comunali la riguros'a essecutare a acelei parti din legea comunala carea o privește pe densele, pentru leneviri se pedepsésca atátu pre antistiele comunali câtu si pre parintii carii nu-si dau pruncii la scóla, si acolo, unde nu este anca edificiu de scóla si nu e invetatoriu, séu unde acestia nu corespundu scopului, se nisuéscă ca comun'a séu confessiunea se satisfaca câtu mai curendu acestei detorintie legiute. Despre essecutarea ordinatiunilor emise in acestu modu jurisdictiunile, la ficare congregatiune de patrariu de anu, se céra socóta dela respectivele comune, si pe bas'a acestoru repórte se intre si acésta cauza in raportulu ce trebuie se mi se astérna mie intru intielesulu puntului 4. din §. 130. si a §-lui 132. din articulu de lege 38. dela 1868. Sum convinsu cumca onoratele autoritati, pentru implinirea detorintieloru lor referitórie la efortuarea instructiunii poporului sunt insufletite din acele-si motive, cari au condusu si pre legelatiune la facerea acestei legi si la emiterea ordinatiunilor privitórie la dens'a spre fericirea, poporului; in acésta convingere credu si sperezu cumca onoratele jurisdictiuni vor essecutá acésta ordinatiune a mea, nu numai din detorintia catra essecutarea legii, ci si din indemnulu intrenu alu convingerii proprie. —

Prin acésta ordinatiune provocu pre onoratele jurisdictiuni ca intru intielesulu puntului 4. §. 130. din legea de invetiamentu se repórte aici in ficare patrariu de anu despre rezultatulu activitatii lor, dimpreuna cu a activitatii senatului de scóle comitatense, de asisderia sè se cuprinda acésta si in raportulu anualu ce se mi se astérna intru intielesulu §-lui 132. din aceea-si lege. —

B.

Estrasu din rescriptulu Ministeriului reg. ung. de cultu si invetiamentu cu dtulu 28. Iuniu 1873. Nr. 15,196 adresatu Consistoriului rom. din Aradu.

Ilustritatea Ta mi-ai adusu la cunoscintia acele greutati si acele pedeci, cari, de dupa parerea sinodului eparchialu, impedece innaintarea si desvoltarea mai ropede a cauzei instructiunii poporali confessionali, si cari pedeci se manifesta mai virtosu in dóne direptiuni:

1. Este acea lipsa de deobligare pentru autoritatile administrative si pentru comunele politice, de dupa carea ar fi indetorate se essecute dispusetiunile autoritatiloru confessionali de scóla; si

2. unele dispusetiuni din legea instructiunii publice, privitórie la scólele populari confessionali, si respective lips'a de atari dispusetiuni in lege, cari se favorésca vietii si desvoltarii scóloru confessionali.

Cu privire la aceste pedeci amu onóre a-Ti dá Ilustritatea Tale urmatóriele desluciri spre acomodare si spre gratiósă despunere mai departe.

Prin cerculariulu meu din 10. decembre, a anului trecut Nr. 32,488, am provocatu tóte municipiele, ca dispusetiunile autoritatiloru confessionali de scóla in cause scolarie se le ajute la efortuarea si se le esecute, impunendu-li-se de detorintia ca totu-de-un'a se dee mana de ajutoriu la provocarea ce li s'ar face in asta privintia de catra autoritatile confessionali de scóla. Deci in asta privintia nu este lipsa de intregirea legii pentru instructiunea publica, cá, de dupa spiritulu legii, atentiunea si ajutorarea ce vinu de la autoritatile administrative, trebuie sè se estinda nu numai a supr'a scóleloru comunali ci si asupr'a desvoltarii scóloru populari confessionali, si dreptaceea avendu in vedere direptiunea si spiritulu articulu de lege 38. din 1868. acestu defectu alu legii, carele existe numai la aparintia, prin citatulu cerculariu alu meu este degiá suplinitu pe calea administratiunii publice.

Cu adeveratu, pre langa dispusetiunile legii si pre langa dispusetiunile administrative ce aparu necesarie la introducerea ei in vietia si la essecutarea aceleia, numai asia vom ajunge cu securitate la desvoltarea generala de cultura spre care nisuiam, daca atátu de la guvernulu si de la organelor lui câtu si de la autoritatile confessionali se va sterni in poporu si in singurateci sentiulu de detorintia ce se recere neaperatu la innaintarea si la infflorirea cauzei invetiamentului. In asta privintia togma biseri-

cele si autoritatile bisericesci potu se esserce cea mai multa si cea mai secura influentia a supr'a poporului, pentru cá in suer'a loru autonoma de activitate, venindu in tóte dilele in coatingere cu credintiosii, au ocaziune se-i lumineze, se-i impartasiésca in spriginu moralu si materialu, si daca vor intrebuintia bine tóte mediloccele ce li stau la dispusetiune, fora indoiéla se va sterni in credintiosi sentiulu de detorintia. —

Legea nóstra pentru instructiunea publica fiindu basata pe principiulu instructiunii obligatórie, despune apriatu ca oblegatulu copilu se cerceteze scól'a regulatu. Acésta dispusetiune a legii, acolo unde se recere, guvernulu o aplica, si-i castiga valóre si pentru scólele confessionali pre calea municipieloru. —

Éra unde dispusetiunile autoritatiloru bisericesci in cause scolarie ar remané fara de resultatu, fie din caus'a indiferentismulu credinciosiloru séu din alta ori care cauza, si referésca-se aceste dispusetiuni ori la cladirea si sustinerea edificieloru de scóle confessionali, ori la ascurarea salarisarii invetiatoriloru ori la efortuarea oblegamentulu de a cercetá scól'a, — acolo essecutarea acestoru dispusetiuni se póte acum ajunge pre calea administrativa. In asta privintia autoritatile confessionali se potu adresá nemedilocitu la autoritatile administratiunii publice.

De altmintrelea cu stima Te rogu pre Ilustritatea Ta, ca acele casuri concrete, ce dóra s'ar intemplá, si in cari autoritatile administrative—in butulu desu citatulu meu cerculariu — ar denegá autoritatiloru confessionali spriginulu si ajutorarea receruta, se binevoiesci a mi le insciéntia mie, ca se potu face pasii necesari mai departe.

Budapest'a, in 28. juniu, 1873. Din incredintiarea dlui ministru: Gedeonu Tanárky, m. p. secretariu de statu. —

„Jesuitii à la Goldisiu etc.“

„Óre nu este peccatu de Ddiu — dice „Albina“ in Nr. 89. despre „Lumina“ — sè se arunce denarii nostri bisericesci pre o astfelu de fóia, in care iesuitii à la Goldisiu, etc. strica papirulu celu scumpu, publicandu pamfleturi miserabili etc. etc.“

La acestu titlu nou eu care ne onoréza Domnulu dela Albina, s'ar poté dice pe scurtu cu umoristulu Martiale:

Rumpitur invidia quidam . . . . . Quod me Roma legit; rumpitur invidia.

Rumpitur invidia, quod amamur, quodque probamur.

Rumpatur quisquis rumpitur invidia.

Relativu la moral'a si pretinsele pamfleturi miserabile din „Lumina“: se obsérva, cá ele nu sunt alta decâtu antidotu fórté nimeritu si eficace pentru moral'a si articlii edificatori ai acelor crestini dela „Albina“, cari voiescu moralmente a omóri pre altii.

Moral'a nóstra e justificata prin caderea vóstra!

Redactorulu acestei foi e gata preabucurosulu a vi-face placere, si a depune acésta sarcina in manile acelei corporatiunii respectabile, din a carei incredere o pórtă; decâtu relativu la scopulu dlui dela „Albina“, fia-mi permisulu a me folosí de unu esemplu istoricu, care in miniatura se póte aplicá la noi: Philipu imperatulu Macedoneniloru atátu de astutiosulu in cugetarile sale, peccatu de curagiosulu in resbelu, dupa câte-va loviri fatale pentru densulu, tramise la Atheneni soli, scriindu-le astfelu: „Barbati Atheneni, de vreti sè incete resbelele si sè fia pace intre noi: se cere unu lucru, adeca, sè alungati pre toti oratorii din cetatea Vóstra, cá ei sunt, cari cu discursurile lor maestrite iudémna poporulu la arme, sémena discordi'a si túrburarea si sunt caus'a calamitatií resbelului.“

Mare parte din Atheneni erau incantati de acestu tonu sirenicu, si decisera sè alunge pre toti oratorii din Athen'a, intre cari erau si Aristide, Focion si Demostene. Acést'a din urma inse presentandu-se inaintea poporului, vorbi astfelu: „Barbati Atheneni! Voi sunteti plecati a face voi'a lui Philipu, si noi asisderea suntemu dispusi a ascultá comand'a vóstra; noi plecamu in data; dar pentru amorulu ce'avemu catra patria, vremu sè vi spu-

nemu anteiu o fabula: „Lupulu a tramisu soli la oi, di-
cendule, de vor sè aiba pace cu elu, sè alunge cãni
dela turma, cari latra si facu mare turburare. Oile se
invoira la propunerea lupului si decisera sè indeparteze
pre cãni. Atunci dise unulu dintre cãni: „Oilor! Nu in-
tielegeti voi, de ce poftesce lupulu sè ne alungati? Sco-
pulu lui nu e sè faceti pace cu elu, ci ca sè remaneti
fara pazitori, spre a poté veni nóptea sè ve rapésca si
sè ve manance un'a câte un'a.

Oile judecandu cuvintulu acest'a bine, au lasatu pre
cãni lor la turma. Asia Athenenii — dupa ce fusera in
curatu cu planulu lui Philipu — n'au alungatu pre Oratori.

Unulu din Jesuiti.

Santirea apelor la diu'a S. Ioanu botezatoriulu in Bucuresti.

Nimicu mai maretiu si mai grandiosu nu se pare ca acea
multime de poporu care se póte vedea la santirea apelor in
Bucuresti, de si se intempla, ca de multe ori sufla ventulu celu
mai rece de càtra imperiulu Rusescu, numitu Crivetiu, in càtu
chiaru lemnele pocnescu de gieru, si ce este mai admirabilu, acelu
geru cumplitu, mai nainte de santirea apelor cu câ-
teva óre incéta si se mai móie, pur' ca insasi Dumnedieirea si-
manifestédia misteriuulu seu asupr'a acestei mari serbari, carea
numai in Santu-Petruburgu se mai tiene cu asia mare pompa,
cãci tóte cele lalte capitale mari ale Europei sunt de parte de
a egalidiá, de parte sunt tóte cetatile Orientulu cu talismanurile
loru, pentru cà ori cine, care a vadiutu acéta prea frumósa ser-
bare, i va ramané unu suveniru santu si curatu in anim'a lui;
fia ori ce strainu de pre fati'a pamentulu, inca se va inchiná
cu respectu si va laudá acéta ceremonie imposanta si maieste-
tica, ce se face sub ceriulu liberu pre tiermuri Dambovitiei, in-
tre masin'a de apa si dividie, hotelulu de Franci'a si casin'a la po-
dulu de fieru, pe unu terenu de stulu de largu, unde se vedu
mii de mii de ómeni din tóte clasele societatiilor, ostire multa
asediata in ordinea cea mai frumósa, calarime mandra, tunuri
giutuite si chesóne, drapele sante mai de pre la tóte templele
mari, aquil'a Romana cu crucea de auru in gura pare ca se
pléca marindu puterea Dumnedieulu celui prea in-naltu, popo-
rulu estasu de fericire unde chiamatu de liber'a sa vointia face
rugatiune santa in onórea Diditoriulu lumei, vede fíórea si ma-
rirea tierei sale, vede ori ce póte dori unu muritoriu.

O frumósa dil o parinte gratiosu care arati unu farmecu
si o bucuria pre fetiele tuturoru, cum voiú poté admirá ma-
rirea Ta, cum nu voiú privi cu placere la acea multime de ministri
a lui Christu, la sute de cantareti, cari abia si-facu locu
pintre multime luandu o directia càtra pavilionulu verde, unde
sta metropolitulu si domnitoriuulu tierei incungiaratu de tóte nota-
bilitatile civile si militare, si unde intre sgomotulu aloru sute
de campane si bubuitulu tunurilor se pléca toti la signalulu
bine cuventarei crucei. O adeverata fericire pamentésca! adeve-
rate innuri religióse, adevarata tíera carea poti glorificá si marí
pre Dumnedieu, adeveratu poporu, pléca numai in nainte, in-
plinesce-ti chiamarea si fá voi'a celui eternu.

Si cu dreptu cuventu cà privindu la acea multime a carui
margini se perdu, nu numai pre pamentu, ce si in balcóne si
pre acuperamentele curtutiiloru, e o lume multa si ne descrisa,
spuna strainii care locuescu in Bucuresti, marturisésca ei adeve-
rulu, cà eu nu potu laudá nici a sut'a parte din destulu frumseti'a
acestei mari serbari. Fia! cà va veni timpulu, candu se vor cu-
nósce adoratorii si candu fiesce care si-va luá plat'a sa.

T. Benchizlanu.

Preotulu cortesiu.

In 8 Decembre s. v. se va intemplá alegerea de notariu
comunalu in notariatulu Aciuti'a, in care postu se afla de presin-
te unu magiaru. Vendiendu respectivulu not. cumca-i va fi cade-
rea a umblatu tramitiendu pre la preoti pre unii si altii pentru a ii
cumperá pe partea lui, inse fiindu respectivii preoti romani ade-
verati, si interesanduse multu de sórtea poporulu siesi incredin-
riatu nu s'au lasatu sedusi de corifeii, cari amblau cu bani si
alte midilóce. — Vendiendu magiarulu cà cu acesti corifei
nu i succede, si-a capetatu pre bravulu preotu din Aciu'a Ioanu
Vusdea, carele luni in 1 Decembre n. de la a médiadi se afla
in crisim'a din Plescuti'a, unde petrech pana sér'a la 9. óre, de

unde apoi se luá la cortesii pentru not. magiaru; mérsa la pre-
otulu din Aciuti'a N. Hardutiú si de-acolo la J. Farcasiu preotulu
din Plescuti'a, pentru a-ii seduce; inse acestia ca romani buni
si adeverati fii ai poporulu nu s'au lasatu sedusi, de si le pro-
mise cortesiuulu bani, fiindu cà ei se interesédia mai multu de po-
porulu seu, decâtu de interese marsiave; ne dóre si ne pare reu
de bravulu preotu J. Vusdea, fiindu cà s'a facutu unélt'a altoru
neamuri straine pentru interesu privatu, — ba cei mai multu elu
nici nu apartiene la notariatulu din Aciuti'a, ci sciindu elu cà i se
platesce, a venitu dintr'altu notariatu. *) —

Zarandani, fii poporulu.

Micalac'a ²¹ Novembre 1873.
₃ Decembre

„Respunsu.“

La provocarea modesta a invetiatoriulu ortodossu Euthimiu
Bugariu din „Sioimosiu“ ceruta in „Albina“ Nr. 87. ca adeca se-
aratu in publicu cari sunt aceia ce au beutu rachiu din butea ca-
a fostu depusa la siogorulu seu? — éta pre scurtu punu la ve-
dere: Teodoru Rosic'a mortu de beatu, éra ametiti de fire
pentru beutur'a din bute: Teodoru Muresianu, Teodoru Tornea,
Mitru Dreuceanu, Mitru Palc'a, Vas'a Stoianu, Teodoru Bugariu
(senior) Netii Iliá, Pavelu Bugariu; éta cà-ti aratu aci nóa, déca
nu esti indestulitu cu acestia, ti mai potu aretá si 20, cari au
beutu din butea de rachiu apoi inca si neamurile Ddale, dar ti
potu aretá si omeni dintre betranii satulu cari dici cà au facutu
scól'a, si cari asisderia au gustatu din beutur'a din bute. —

Cugetu cà acumu vei fi cu tóte in curatu. —

Constante Comlosianu,
notariu comunalu.

*) Acéta corespondinția nu ar avé locu in „Lumina“ de nu ar contiené
inviniuri vatematóric de onestatea preotiésca; o publicaramu cu atát'a mai ale-
su, cà suntemu rugati spre acést'a de 3 barbati respectabili, si in sperantia cà
parintele inviniutu — pre carele lu-cunóscomu si stimamu inca din trecut —
va fi in stare a-si aperá nevinovat'i'a sa. *Red.*

CONCURSU.

1) Pentru Statiunea invetiatorésca din Ilnesti cu salariulu
100 fl. 4 cubule grau, 4 cubule cucurudiu 8 orgii lemne car-
turu si gradina de legume; 12 jugere pamentu care in sa mai
multu pentru pascutu. —

2) Pentru Statiunea invetiatorésca din Mineadu, totu cu
acela salariu de mai susu.

Doritorii de a ocupá un'a din aceste statiiuni sunt avi-
sati a-si trimite recursurile lor — instruite in intielesulu
statutulu organicu adresate càtra comitetulu parochialu —
unde dorescu a fi alesi — subscrisulu in B. Sebesiu pana
in 27 Decembr. st. ve. ér alegerea se va tiene in 30 Dec. st.
v. totu odata recurrentii, au baremu un'a data, a se infacisia
in respectivele comune cu ocasiunea carei-va serbatori pen-
tru de a-si dá dovéda despre desteritatea lor in tipicu si can-
tari. Cei cu testimoniu de cualificatiune voru avea preferintia.
B. Sebesiu, ²³/₁₁ 1873.

Ilie Bosganu,
inspectoru.

CONCURSU

2) pentru postulu invetiatorescu in comun'a Paneov'a, trac-
tulu protteralu alu Hasiasiulu pana in 2. Decembre a. c.
candu va fi si alegerea.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a substerne re-
cursule scrise cu man'a proprie, si adresate comitetulu paro-
chialu din Paneov'a — si substernute D. Inspectoru scolaru
cercualu Georgiu Petroviciu in Budintiu, — instruite cu tes-
timoniu despre absolvirea preparandiei, despre esamenulu
de cualificatiune, despre alte pregatiri, si de moralitate pana
in diu'a mai susu insemnata; totu odata aspirantii la acestu
postu au in un'a din dumineci séu serbatori a se presentá la
biserica pentru a dovédí desteritatea in tipicu si cantare.

Emolumentele legate de acestu postu suntu:

- 1.) cortelu liberu cu gradina de legumi.
- 2.) 80 fl. v. a.
- 3.) 15 meti grau.
- 4.) 15 meti cucurudiu.
- 5.) 8 orgii de lemne.
- 6.) 2 jugere de livada.

Paneov'a, 11. Noembre 1873.

Comitetulu parochialu,
in contielegere cu D. Inspectoru de scóle cercualu